

Світлана Лапай,
магістрантка 1 курсу
факультету філології та соціальних комунікацій
Науковий керівник: **Неля Павлик**,
к.філол.н., доцент (БДПУ)

ЗВУКОВА ОРГАНІЗАЦІЯ ПОЕТИЧНОГО СТИЛЮ ІВАНА ДРАЧА

Вивчення індивідуального стилю письменника вимагає комплексного підходу, у тому числі й урахування фоностилестичного аспекту. Фоностилестика належить до нових напрямів у сучасній лінгвістиці і пов'язана з вивченням звукового мовлення. Сам термін “фоностилестика”, яким визначалася експресивна фонетика, введений Ш. Баллі і розширений М. Трубецьким (“звукова фонетика”). Явище звуко символізму вивчалось відомими мовознавцями, серед яких О. Потебня, В. Жирмунський, Г. Сидоренко, В. Ващенко, С. Єрмоленко, І. Чередниченко, В. Ковальчук та ін.

Варто наголосити, “питання фоностилестики як розділу лінгвостилестики, що вивчає експресивні властивості вимовних варіантів слів, розглядаються у тісному зв'язку з образно-смісловим змістом і задумом автора. Саме в художній мові створюються своєрідні форми взаєморозміщення звуків, сполучення їх, адже звукова організація мови перебуває на службі у творенні змісту” [3, с. 31]. Для створення художнього образу в поетичному тексті письменники використовують повторюваність та групування певних звуків. Тому звукові повтори розглядаються дослідниками у контексті звукового символізму. Вчені у фоносемантичних дослідженнях указують на три типи семантизації фонемного складу мовлення: звуко символізм, звуко наслідування, включення звучань в оказіональну фоносемантичну структуру тексту.

Актуальність статті зумовлена потребою дослідити засоби звукової організації художнього мовлення, описати загальний процес формування експресивності висловлення на прикладі поетичної творчості Івана Драча. *Методи* дослідження – аналіз функціональних можливостей фоностилестики в художніх творах здійснювався за допомогою методу лінгвістичного опису мовних фактів та семантико-стилестичного методу.

Фоностилестика вивчає роль звукових повторів (алітерацій, асонансів, звуко наслідування) у художньому стилі, використання ритмомелодики фрази для відтінювання її логічного та емоційного змісту, а також розглядає прийоми звукового увиразнення мови, відтінки індивідуальних особливостей у сприйманні та актуалізацію звукових типів у їх проекції на змістовий план висловлення [2, с. 264-265].

Звукописом вважається система звукового інструментування у художньому, передовсім поетичному, мовленні, спрямована на створення звукового образу [4, с. 366]. З-поміж звукових повторів, найчастіше актуалізованих у поетичному мовленні Івана Драча, увагу зацентруємо на таких:

1) **алітерація** – стилестичний прийом, який полягає у повторенні однорідних приголосних задля підвищення інтонаційної виразності вірша [4, с. 367], наприклад:

*Літо пилося, літо їлося,
Літо кипіло вишнево, лутово,
Густо сміялося, половіло... ("Сльоза Пікассо") [1, с. 175];*

*Креше кременем з-під брів –
гнівню, гонористо... ("Соната Прокоф'єва") [1, с. 177];*

2) **асонанс** – повторення голосних звуків у поетичному тексті для творення певного звукового образу, наприклад:

*Йшло сто літ чи сто гон,
Йшли крізь сон на стадіон...
("Соната Прокоф'єва") [1, с. 177];*

Ми, з заліза, залізні і злі ("Залізо") [1, с. 58];

3) **анафора** – початковий повтор однакових звуків (слів) на початку слів, рядків, строф, абзаців твору, наприклад:

*Закрутили, загули, заграли,
Чистим лугом серце повели...
("Соната Прокоф'єва") [1, с. 177];
Зацвіте автострада доспілими гронами,
Змиє коси рожеві в пахучім любистку зоря.
З твого чистого ставу між лататтям та Оріонами
Ти лебедкою плинеш у безкресі мої моря...*

("Лебединий етюд")

[http://ukrlit.org/drach_ivan_fedorovych/lebedynyi_etiud].

Отже, звукові повтори допомагають письменнику створити яскравий словообраз, досягти витонченої ритмічної організації тексту. Звукопис посилює експресивність аналізованих поезій, акцентує увагу читача на ідейному змісті твору.

ЛІТЕРАТУРА

1. Драч І. Лист до калини: Поезії, поеми / Іван Драч. – К.: Веселка, 1990. – 286 с. 2. Єрмоленко С. Я. Нариси з української словесності: (стилістика та культура мови) / С. Я. Єрмоленко. – К.: Довіра, 1999. – 461 с. 3. Ковальчук В. Шелестить машина шинами (фоностилістика поетичних абеток) / В. Ковальчук // Урок української. – 2005. – №9–10. – С. 31–34. 4. Крупа М. Лінгвістичний аналіз художнього тексту / Марія Крупа. – Тернопіль: Підручники і посібники, 2005. – 416 с.

Диана ЛИВАДА,

студентка 3 курсу

факультета філології и соціальних коммунікацій

Научный руководитель: **Ольга СОПИНА,**

к.філол.н., доцент (БГПУ)

ОСОБЕННОСТИ СООТНОСИТЕЛЬНОСТИ ФРАЗЕОЛОГИЗМОВ В РУССКОМ И УКРАИНСКОМ ЯЗЫКАХ

В связи с ростом заинтересованности к когнитивным процессам, происходящим в языке, происходит поворот направления исследований природы и структуры устойчивых словосочетаний. Несмотря на то, что